Moodle ile Temel Bilgi Teknolojileri Dersinin Uygulama Süreci

Öğr.Gör. İlker İbrahim Avşar
Gaziantep Üniversitesi Enformatik Bölümü
avsar@gantep.edu.tr

Özet: Web tabanlı sistemler ses, video, animasyon gibi çeşitli çoklu ortam uygulamalarına imkân tanımalarından dolayı web ortamında oluşturulmaya çalışan sanal sınıfın fonksiyonunu artırmaktadır. Gaziantep Üniversitesinde Enformatik Bölümü tarafından okutulan Temel Bilgi Teknolojileri dersi 2010 yılından itibaren artan öğrenci sayısı ve kısıtlı öğretim elemanı da göz önüne alınarak Moodle öğrenme yönetim sitemi ile yürütülmektedir. Bu sistemle ders içerikleri sunulmakta, ödevler verilmekte, anketler düzenlenmekte, forumlar ile öğrencilere ulaşılmakta ve öğrencilerin ders etkinlikleri kayıt altına alınmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Moodle, Uzaktan eğitim, Web tabanlı uzaktan eğitim.

Abstract: Web based systems such as audio, video, animation, multimedia applications increase the the functionality of virtual classrooms to be created on word wide web. Basic Information Technology course is started to be taught on the Moodle learning management system by the Department of Informatics at the University of Gaziantep in 2010 because of the increasing number of students with fewer faculty members. In this system, course content offered, assignments, surveys, organized, forums can be reached by the students and the students' lesson activities are recorded.

Keywords: Moodle, Distance education, Webbased distance education.

1.Giriş

Eğitim bir toplumun hayat standardını belirleyen ve varlığının devamını sağlayan en önemli etkendir. Eğitimin bu önemli konumundan dolayı toplumun tüm bireylerinin eğitilmesi gerekmektedir. Eğitim bir süreçtir ve hayatın her aşamasında gereklidir. Bireyler hayatlarının bazı noktalarında eğitim kurumlarına ulaşamamakta ve eğitim çemberinin dışında kalabilmektedirler. Üreten bir toplumun iyi eğitilmiş olması gerekir.

Uzaktan eğitim öncelikle öğrenciye ulaşmanın mümkün olmadığı veya çok zahmetli olduğu durumlarda tercih edilen bir yöntem olmasının yanı sıra harmanlanmış eğitimin önemli bir bileşeni durumundadır. Artan öğrenci sayıları ve artan eğitim maliyetleri ise uzaktan eğitime ilgiyi daha da artırmıştır. Uzaktan eğitim ilk kurulum maliyetleri karşılandığı zaman pahalı bir eğitim yöntemi olarak görülmemektedir. Düşen ağ maliyetleri ve bilişim cihazları maliyeti her geçen gün daha kabul edilebilir sınırlara gelmektedir.

Gaziantep Üniversitesi bünyesinde Türkçe eğitim veren fakültelerde Temel Bilgi Teknolojileri dersi, İngilizce eğitim veren bölümlerde Basic Informaion Technologies dersi zorunlu dersler arasında yer almaktadır. Öğrencileri bilgi teknolojilerini verimli bir şekilde kullanmayı amaçlayan bu derslerde Moodle kullanılarak öğrencilere ulaşılmıştır.

2. Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ile öğretim elemanının bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenme ve öğretme faaliyet-

lerindeki etkileşimi yer ve zamandan bağımsız gerçekleştirmesidir. Mektup, radyo ve televizyonlarla başlayan uzaktan eğitim süreci günümüzde Internet ve mobil teknolojilerdeki hızlı gelişme ile birlikte bilgisayar ağları üzerinde sıklıkla kendine uygulama alanı bulmaktadır. Uzaktan eğitimin başarılı olabilmesi için içerik sıkıntısının aşılması gerekmektedir.

Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Modeli'nde, içeriğe erişmek için HTML sayfa yapıları düzenlenmekte, iletişimin sağlanması ve sağlıklı olarak yürütülmesi için elektronik posta listelerinden faydalanılmakta, etkileşimin artırılabilmesi için tartışma listeleri ve sohbet programları kullanılmaktadır[1].

2.1.Avantajları
- Zaman sıkıntısı yoktur.
- Mekân sıkıntısı yoktur.
- Geniş bir kitleye hitap eder.
- Ders tekrarına imkân tanır.
- Kişiselleştirilebilir eğitim.
- Düşük maliyet.

2.2.Dezavantajları
- Öğrenci kendi kendine çalışmayı bilmelidir.
- Kullanılan cihazların arızalanması kaynaklı sorunlar.
- Her ders uzaktan eğitime uygun olmayabilir.

3. MOODLE

3.1.Moodle Nedir?
Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment), açık kaynak kodlu web tabanlı 75000 kayıtlı kullanıcısı olan bir öğrenme yönetim sistemidir. Web tabanlı eğitimin uygulanması için kullanılır[2]. Kullanımının kolay olması, açık kaynak kodlu olması, 86 dil desteği, yardımcı programlarla birlikte çalışabilmesi, geniş bir geliştirici ekip tarafından güncelleniyor olması gibi özelliklerinden dolayı geniş bir kitle tarafından tercih edilmektedir. Eğitici ve öğrenci açısından kullanımı kolay bir ara yüze sahiptir. GPL lisanslıdır. Eklentileri modül şeklindedir. PHP tabanlıdır ve MySQL veritabanı kullanmaktadır. Moodle ile uzaktan eğitim uygulamalarının yanında örgün eğitime destek amaçlı harmanlanmış eğitim aracı olarakta kullanılabilmektedir [3].

3.2.Moodle ile Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Uygulamamız
Gaziantep Üniversitesi Enformatik Bölümü Fakültelerin Temel Bilgi Teknolojileri derslerinin yürütülmesinde 50 öğrenci kapasiteli 4 bilgisayar dersliği kullanıyor iken artan öğrenci sayısı ve yeni açılan bölümler öğretim elemanı sıkıntısı ve farklı fakülteler arasında ders programı yapmanın zorlaşması gibi sorunları beraberinde getirdi.

Temel Bilgi Teknolojileri dersi uygulamalı bir derstir ve dersin yürütülmesi sürecinde; ilk bölümde yansı cihazı, internet vb. altyapının bulunduğu sınıflarda teorik olarak ders anlatılmakta, daha sonra dersin uygulamasına geçilmekte soru-cevap yapılmaktadır. Sonrasında öğrencilerin uygulamaları öğretim elemanı tarafından değerlendirilmektedir.

Enformatik bölümü 2010 yılı içerisinde Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde farklı bölümlerden 857 öğrenciye Temel Bilgi Teknolojileri dersinde Moodle sistemi hizmet vermektedir. Dersler moodle üzerinden eşzamansız video veya pdf formatında verilir. Eş zamansız eğitimden dolayı öğrenciler içeriğe istedikleri zaman ulaşabilmekte, kaynakları istedikleri kadar tekrar edebilmektedirler.

Üniversitenin ağ altyapısı olmasından dolayı ekstra bir ağ yatırımı gerektirmeden sistem için Linux tabanlı apache, php, mysql barındıran yeni bir sunucu üzerine moodle yazılımı kurulmuştur. Böyle bir sunucu verilen eğitim düşünüldüğü zaman düşük maliyetli bir yatırımdır.

3.2.1.Ödev
Moodle üzerinden ödev verilebilir. Moodle; ödev hazırlayan öğrenciye geri bildirim yapmaya, ödeve süre kısıtlaması koymaya imkân tanımaktadır. Gelişmiş dosya yükleme, çevri-

miçi yazı, çevrimdışı etkinlik, tek dosya yükleme desteklenen ödev yöntemleridir. Farklı fiziki ortamlardaki bölümlere servis derslerinin verildiği durumlarda ödevlerin tüm öğrencilere zamanında duyurulmasını problemi Moodle üzerinden ödev verilmesi ile aşılabilir.

3.2.2.Sınav
Moodle üzerinden yaparken zaman sınırlaması koymak, her bir uygulamada son kaldığı yerden devam etme, sınavın kaç kere tekrarlanabileceği, soruların yerlerinin istenirse karıştırılması, her sayfadaki maksimum soru sayısını ayarlayabilme, sonuç geribildirimi, sınava katılacak bilgisayarlar için IP aralığı belirlemek gibi kullanışlı özellikler mevcuttur.

Çoktan seçmeli tek veya birden fazla doğru yanıtlı, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış biçimindeki sınav türleri sorunsuz bir şekilde yapılabilmekte ve sonuçlar öğrenci tarafından da anında görülebilmektedir. İstenirse kategoriler halinde oluşturulan sorular arasından rastgele sorular seçilerek sınav yapılması da mümkündür.

3.2.3.Video Konferans
Bilgisayar ağları ortamında uzaktan eğitim tekniğinin Türkiye'de bir eğitim aracı olarak kullanılabilmesi için eğitimin Internet ortamında, çoklu-ortam araçlarından ve eğitici-öğrenci arası iletişimi sağlayacak servislerden yararlanılarak yapılması ve aynı zamanda yüz yüze eğitim ile de desteklenmesi önerilmektedir[1].

Moodle üzerinde video konferans özelliği bulunmamaktadır. Bu problemin eklentilerle veya farklı yazılımlarla çözülmesi gerekmektedir.

3.2.4.Kullanıcı Kaydı
Sisteme öğrenci kendisini kaydedebilir, site yöneticisi tek tek veya toplu kayıt yapabilir. Öğrenci veritabanından alınan veriler bu sayede sorunsuz bir şekilde sisteme transfer edilir ve bir dersi alan öğrencilerin tamamı kullanıcı olarak tanımlanır. Sisteme ilk defa giriş yapan öğrenciden şifresini güncellemesi istenebilir. Öğrenci e-posta adreslerinin güncel olması öğrencilere yapılacak geri bildirimler için önemli bir ayrıntıdır.

3.2.5.Dersler
Öğrencinin ders içeriklerini görebilmesi için derse kayıtlı olması gerekmektedir. Bu noktada moodle istenirde derslere parolalı ya da parolasız konuk girişine imkân tanımaktadır. Anket, ders, forum, ödev, sınav, sohbet, sözlük, veritabanı, wiki hazır ders bileşenleri olarak gelmektedir ve tüm bu bileşenlere internet üzerinden erişilebilir. Moodle üzerinden yapılan dersler saklanabilir, ilerleyen yıllarda tekrar kullanılabilir. Ders açarken gruplar oluşturulabilir. Dersler haftalık biçimde olabildiği gibi LAMS, SCROM, sosyal ya da konu biçiminde de olabilir.

Derslerle ilgili duyurular forum aracılığı ile yapılabilir. Forumda sorulan sorulara kullanıcılar ve öğretim elemanları yanıt verebilir. Burada dikkat edilmesi gereken konu istenmeyen mesajların engellenebilmesidir ki bu da ancak forum kurallarının konması ile yapılabilir.

İçerik hazırlamak derslerdeki en uzun süreçtir. İçeriğin özenle ve uzaktan eğitime uygun hazırlanması gerekmektedir.

3.2.6. Yoklama
Öğrencinin dönem boyunca yaptığı tüm etkinlikler kayıt altında tutulabilir. Sistem derslerdeki belgeler ve kullanıcı aktivitelerine yönelik kayıt ve istatistik tutmaktadır. Bu bilgiler metin veya hesap tablosu formatında kaydedilip saklanabilir.

3.2.7.Anket
Moodle bünyesindeki kullanışlı bir anket bileşeni mevcuttur.

3.2.8.Wiki
Kullanıcılar ders notlarını wiki üzerinden hazırlayabilir. Ders notları üzerinde düzenlemeler yapabilir, bir düzeltme daha sonra geri alınabilir.

3.2.9.Dil

Moodle, 86 dil paketi desteği vermektedir. Bir sitede istenirse tek dil istenirse birden fazla dil paketi yüklenerek çoklu dil seçilebilir.

4. Sonuç

Moodle, Enformatik Bölümleri gibi farklı fiziki ortamlardaki bölümlere servis dersi veren bölümlerde kullanıldığı zaman farklı fiziki ortamlardan kaynaklanan tüm öğrencilere duyurularla ulaşmanın zorluğu gibi problemleri aşmada yardımcı olmaktadır. Enformatik Bölümlerinde yaşanan öğretim elemanı sıkıntısı moodle kullanılarak daha geniş sınıflar oluşturulması sayesinde kısmen aşılabilir. Ödev, sınav, yoklama özellikleri kullanılabilir olsa da bazı özel durumlar ancak eklentilerle aşılabilmektedir. Moodle üzerinden yapılan tüm ders aktivitelerini saklanabilir olması ve ilerleyen yıllarda da kullanılabilmesi ilk yılki iş yükünün ilerleyen yıllarda düşürecektir.

Video konferans sisteminin olmaması dezavantaj olarak gözükmektedir. Ayrıca moodle kullanmaya yönelik bir doküman hazırlanmadığı durumlarda daha önce hiç bilgisayar kullanmamış bir öğrenci bazı uygulamalarda sıkıntı yaşayabilmektedir.

Kaynakça

[1] Al U.,Madran R.O.(2004), "Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemler i: Sahip Olması Gereken Özellikler ve Standartlar", http://orcun.madran.net/yayinlar/ web_tabanli_ uzaktan_ egitim_ sistemleri_sahip_olmasi_gereken _ ozellikler_ve_standartlar.pdf

[2] Aslantürk O.(2002), SCORM Tabanlı Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Yönetim Sistemi Geliştirilmesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

[3] http://www.moodle.org, 2010

[4] Özturan M., Egeli B., Darcan O.(2000), "Türk Üniversitelerinde Bilgisayar Ağlarının Uzaktan Eğitim Aracı Olarak Kullanılmasına İlişkin Bir Araştırma", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 18 : 108 - 113